UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Deformitas

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

finitio quid res quæque ſit declarat: omnia autem quæ quid oſtendunt, & vniuerſe enunciantur, & non niſi in affirmante ratio dicuntur. *lib. 2. de demonſtrat. c. 3. T. 2.*

Cum neceſſe ſit eum qui quippiam definit, aut quid ſit res i- aut quid nomen ſignificet demonſtrare: ſi non demonſtret illud reſtat vt definitione nihil oſtendatur, quam quæ ſit vocabuli cuiusque ſignificatio: quod valde eſſe abſurdum multis modis oſtendi poteſt. *Libro ſecundo de demonſtratione cap. 7.*

Ex his quæ hactenus dicta ſunt, hæc omnia videntur eſſe veriſi- definitionem atque demonſtrationem, neque idem eſſe, ne- in eadem re verſari: itemque definitionem non habere vim demonſtrandæ, imo ne declarandæ quidem cuiusdam rei: poſtre- quid rei ſit, nec definitione nec demonſtratione poſſe cognoſci.

Neceſſe eſt omnem definitionem ad vnam quandam naturam individuam conferri. *lib. 2. de demonſt. c. 5. T. 4.*

Non ſolum rem eſſe declarare debet definitio, quemadmodum definitiones explicant: ſed cauſam etiam exponat neceſſe *lib. 2. de animo c. T. 12.*

Quoniam definitio vocatur oratio quid quæque res ſit decla- hinc profecto planum eſt genus quoddam eſſe definitionis explicatur quæ ſit vocabuli cuiuscunque ſignificatio, aut ſi appellare licet nominis explicatio. *lib. 2. de Demonſt. cap. T. 9.*

Difficile eſſet hoc definitionum genere, naturam rei aſſequi, ſitne necne, ignores. *ibid.*

Eſt definitionis hic modus, vt ſumas ea quæ ſunt ei rei, quam de- vel iis cum aliis communia: idque eo perſequaris, dum pro- efficiatur, quod nullam in aliam rem transferri poſſit. Nam oratione vim atque naturam rei vniuerſam contineri neceſſe *l. 2. de Demonſt. c. 14. T. 17.*

Quorum definitiones diuerſæ ſunt, ea inter ſe differunt, *Proph.*

genere ac differentiis omnis definitio. *Topic. libro primo ca- 7.*

Qui quoquo modo nomen nomine reddunt: ii profecto rei defi- nem non explicant: quandoquidem omnis definitio oratio eſt; hoc referendum eſt ad definitionem: vt honeſtum eſt, decet. *lib. 1. Top c. 4.*

Medium ad probandam definitionem accommodatum defini- *l. 2. de Demonſt. c. 8. T. 8.*

Omnis propemodum cognitionis initium eſt definitio, idque ſimplex eſt. *l. 2. de Demonſt. c. 14. T. 18.*

Nullam earum rerum quæ aut per ſe inſunt, aut, alteri acci- perfectam ſcientiam quisquam aſſecutus eſt per ſolam defi- Iam vero definitio eſt ſubſtantiæ ac naturæ declaratio. *l. 2, c. 3. T. 2.*

Illud eſt vitioſum definiendi genus, cum res acceſſionem re- autem quod oratione explicatur, non recipit: aut contra, quod oratione explicatur recipit: res autem non recipit ac- Aut enim vtrunque, aut neutrum capere debet: ſiqui- eſt quod oratione explicatur, & res ipſa. *Topic. lib. 6. cap.*

Vitioſum eſt definiendi genus, ſi duobus propoſitis vnum vtri- que conuenit, alterum non æque; ſed alteri magis. *ibidem.*

cum duo ſunt, ad quæ res quæ definitur pertinet, ſi vtrun- ad definiendum acceperit, quaſi ponens duas definitiones, *ibi- l. 42.*

quibusdam, ſi quanta qualiaque ſint, & vbi fiant, itemque cæ- ſimilitudines minime explicentur, vitioſa erit definitio. Vt ſi periatur qualis & quantæ gloriæ cupidus ſit ambitioſus. *Top. l. 47.*

ſemper quod priuatione dicitur; altero contrario definitur *Top. l. 6. c. 4. l. 53.*

Vitioſa definitio eſt, cum ita aliquid eorum quæ priuantia aperitur: vt cuius ſit priuatio: veluti habitusne an contra- minime explicetur. *Topic. libro ſexto capite quarto*

vim & naturam priuationis accommodate apteq; explicare definiendo: is debet, & cuius rei ſit priuatio, & quæ res priue- exponere. *ibid.*

Vitioſum definiendi genus eſt, ſi omnium eorum quæ ambigue communis vna definitio ſtatuatur. *Topic. lib. 6. c. 5. l. 59.* prohibet eum qui homonymiam & ambiguum perſpiciat, alterius definitionem tradere: ita tamen facere, vt omnino ſed communem vtriq; ſtatuat definitionem. Sed tamen modo id fecerit: certe aberrabit. *ibid.*

Vitioſum definiendi genus eſt, cum id quod definitur copula- eiq; attribuitur definitio ad eiusmodi, quę æqualibus & pa- quaſi membris reſpondeat. Definitio autem paribus mem- cum quot ſunt coniuncta: totidem etiam ſunt nomi- & verba in definitione. *Top. l. 6. c. 5. loc. 6.*

Si quis alterum verbum commutet: neque differentiam, ſed ge- commutet: vitioſa erit definitio. *Ibid. l. 64.*

Si quis non nomen pro nomine, ſed orationem pro nomine mu- tet: profecto magis differentiæ, quam generis explicanda definitio eſt: quandoquidem rei illuſtrandæ & cognoſcendæ gratia defini- tio traditur: & minus nota differentia, quam genus eſt. *Top. l. 6. cap. 6. l. 65.*

Ii omnes qui non diſtinguunt in iis quæ cum aliquo conferun- tur, id cum quo conferuntur, pluraq; complectuntur dicendo, aut omnino, aut quadam ex parte vitioſe definiunt. *ibid. loc. 68.*

Vitioſa erit definitio, ſi id quod per ſe expetendum eſt, vt ad a- gendum faciendumve impellens, aut quidvis propter aliud expe- tendum explicetur. Vt ſi iuſtitia legum cuſtos, vel ſapientia beatæ vitæ effectrix definiatur, *Top. l. 7. c. 5. l. 70.*

Si quis definiendo aliquarum rerum concretionem totum eſſe dixerit, vt corporis & animi concretionem eſſe animal: illud viden- dum eſt, an qualis ſit concretio explicarit: vt ſi quis definiendo car- nem vel os dixerit eſſe ignis, terræ, aeriſq; concretionem. Neq; enim ſatis eſt concretionem dicere: ſed qualis ea ſit exponendum eſt. *Top. l. 6. c. 6. l. 86.*

Si pari ratione alicui conuenire natura ſua ſolent contraria, & al- tero rem definiendo aperuerit aliquis: certe non vera erit definitio: ſin ſecus, profecto plures eiusdem rei definitiones erunt. *Top. lib. 6 c. 6. l. 87.*

Deformitas.

DEFORMITAS, turpitudo prauitas: de corpore & animo dici- tur. Animi & corporis prauitas, teſte Cicerone. Græce ἀμορ- φία, αἰσχρότης. Hebr. *Mum,* macula, Labes, vitium in repre- henſionem incurrens. Inde μωμάομαι, vitupero, reprehendo, μωμέω, item, & latinorum Momus. μῶμος, dedecus: μωμητός, vitupera- bilis.

¶ POETICÆ SENTENTIÆ.

Euripides.

Νῦν χρὴ θεάσασθαι οὐδέν τι δ᾽ εὐμορφίας
ὄφελος, ὅταν τις μὴ φρένας καλὰς ἔχῃ.
Animus ſpectandus eſt. Nihil pulchritudo.
Iuuat, cum quis mentem non bonam habet.

Idem Eurip.

Δύσμορφος εἴην μᾶλλον ἢ καλὸς κακός.
Deformis ſim potius, quam pulcher & malus.

¶ SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Deformes natura nemo reprehendit: ſed eos qui ob otium vel negligentiam tales euaſerunt. *Ariſt. l. 3. Ethic. c. 5.*

Deformis ſpecie nobis inauſpicatus, & infauſtus occurrens, mi- nime bonus eſſe creditur: cum pleriq; exteriorem formam corporis occulti animi ſignum eſſe iudicent. *Euſtach. prim. Ethic. 6.*

Deformitas omnis eſt per aliquam formam vel paſſionem. *D Tho. in pri. Metap. l. 16. tex. 38.*

Deforme & imperfectum, nihil ſeipſum ornare poteſt. *Mar. Fi- cin. in Plat. conuiu. ora. 6. c. 18.*

Franciſc. Petrach.

De deformitate corporis Dialogus I.

Dolor & Ratio.

DOL.

Egiſſe mecum nimis illiberaliter naturam queror, quæ defor- mem genuit. R. O quot faces extinxit, quot occurrit incendiis. D. Deformem genuit natura. R. Non dedit quod delectet. Si quod pro- ſit dedit, ſatis eſt. Mitte querelas. D. Non dedit formæ gratiam natu- ra. R. Dare noluit, quod ægritudo corrumperet, quod ſenectus eri- peret, dedit forte quod nec mors ipſa contingere, audeat. D. For- mam corporis natura negauit. R. Si formam animi largita eſt, ma- ximi debitor, exigui repulſam alta mente deſpicito, & offenſam ſpeculi conſcientia ſolare. D. Inuidit natura formam corporis. R. Non inuidit, ſed erubuit dare, quod cotidie minuatur, & pereat. Ve- ra liberalitas manſuro munere neſcitur, putria, & caduca auari et- iam donant, forma fugax, & fragile naturæ donum, paucis ad vtili- tatem veramque gloriam data eſt. D. Forma mihi corporis negata eſt. R. Raro admodum forma inſignis, honeſtasque vno ſub lare habitant, bene tibi accidit, ſi peiori excluſa, hoſpes melior tecum eſt. D. Nullum formæ decus obtigit. R. Quid hinc doles, aut quid penitus ſanctum piumque animo voluis, id quod tibi neceſſariam aut omnino vſui, & non potius impedimento eſſe corporis for- mam putes? Multos forma fecit adulteros, caſtum nullum. Multos per lubrica voluptatum duxit ad infamem mortem, qui deformes ſine dedecore periculoque vixiſſent. Et quid multos dixi, innume- rabiles in diſcrimen, fere omnes in crimen trahit. D. Cur me defor- mem genuit natura? R. Vt ipſe te ornares ac formoſum faceres, ea

forma, quæ tecum eſſet in ſenio, in grabatulo, in feretro, in ſepulchro, eſſetque tua non naturæ laus, aut parentum. *Pulchrius eſt pulchrum fieri, quam naſci.* Illud enim caſus, hoc ſtudii eſt. D. Corporis multa deformitas me premit. R. Deformitas quidem hæc apud quoſdam infelicitatis quædam portio eſt. Tu crede dicentibus non deformitate corporis fœdari animum, ſed pulchritudine animi corpus ornari. Non te hoc igitur inhoneſtat, aut premit, ſed honeſtandi animi materiam, aſſurgendique aditum per virtutes aperit. D. Deformem natura parens genuit. R. Si deformem Helenam genuiſſet, vel (vt viros loquar) ſi deformem Paridem; fortaſſe Ilion adhuc ſtaret. D. Deformis in lucem editus queror. R. Pauci boni formam corporis amarunt, nullus optauit, quidam etiam proiecerunt, quod feciſſe laudatur ille Tuſcus adoleſcens; qui præclari vultus eximiam ſpeciem, quam ſuſpectam multis, aduerſamque famæ ſuæ ſenſerat & pudicitiæ alienæ illatis ſibi ſponte vulneribus deformauit, quam tibi diſſimilis qui id optes quod ille ſibi abſtulit, & quo rari nunquam innocue vſi ſunt. D. Forma careo. R. Tutius eſt caruiſſe quo in experimentum tui anceps ac laborioſum ſæpe venturus ſis. Multis forma nocuit, cunctos exercuit, quoſdam poſt inſultus varios molliuit, & vinci faciles dedit, atque ab honeſtate tranſuerſos in culpam truſit. D. Deformis, & breuis nimium ſtatura eſt. R. Non eſt, vt reris proſequendum querelis incommodum; longe conſpectior eſt ſtatura breuis expeditior agiliorque. D. Statura per breuis eſt. R. Quid vetat; vt in praua domo magnum virum, ſic in prauo corpore magnum animum habitare. D. Corpus exiguum eſt. R. Id ſcilicet lamentaris quo te ipſo non es ornatus; ſed leuis, & facilis, & ad cuncta verſatilis. D. Per exiguum eſt corpus. R. Quis vnquam de exigua conqueſtus eſt ſarcina? Iuſta hercle dolendi cauſa quod non preſſus mole corporea, ſed indutus, neque ipſe tibi tædio, ſed vſui ſis. D. Contemptibili ſum ſtatura. R. Vt glorioſum nihil niſi virtus, ſic contemptibile nihil niſi vitium. Nullam virtus reſpuit ſtaturam. D. Exigua corporis ſtatura eſt. Non ſtaturam corporis virtus exigit ſed animi. Hæc ſi longa, ſi recta, ſi ampla, ſi magnifica; ſi decora eſt, ſit illa altera qualiſcunque, nihil ad rem. Non ſolum domi, ſed ne militiæ quidem, niſi magis obeſſe videtur. Noſti vt Marius ſummus dux non longos, ſed thoroſos, & validos milites eligebat? Id quam feliciter, quam conſulto faceret, crebræ & ingentes indicant victoriæ, habet corporum proceritas maieſtatis pluſculum, non vigoris. D. Breuis eſt ſtatura. R. Hæc non impedit, quin vir bonus, & magnus eſſe poſſis: Inſuper & Rex: ſi fors tulerit, & Imperator. Etſi enim Africanus Scipio celſus corpore: Iulius Cæſar ſtatura fuerit excelſa, breuis tamen Alexander Macedo & Auguſtus Cæſar, nec eorum magnitudini breuitas obfuit, nec detraxit famæ. D. Vellem eſſe altior, & maior. R. Aſſurge animo, creſce virtutibus, maior eris, atque altior, hoc vtilius, hoc facilius incrementum. D. Cuperem eſſe formoſus. R. Diſce amare, atque optare meliora. Stultum eſt amare periculum ſuum, ſtultum, optare quod nullo ſtudio quæri poteſt. Nempe ſi contra naturam formoſus fieri ſtudeas, nil vltra proficies, quam vt deformior videare. D. Formoſus eſſe nequicquam nitor. R. Nitere autem bonus eſſe: Id non fruſtra enim facies. Hoc inter multa præcipuum virtus habet, quæri poteſt, eripi non poteſt. Cum reliqua in arbitrio ſint fortunæ nec obſtante illa quæri valeant, nec ſeruari: Sola virtus fortunæ legibus libera eſt, atque illa obluctante clarius nitet.

¶ Similitudo.

Quemadmodum in gemmis ſæpenumero ſub ignobili forma latet pulcherrima natura, ſic in corpore deformi latet ſæpe inſignis animus. *Thriuer in apoph.*

¶ Historica Exempla.

In Galbam oratorem eloquentia clarum, ſed gibbo deformem: ita luſit M. Lælius, vt diceret ingenium Galbæ male habitare. Corpus enim animi domicilium eſt.

M. Tullius quum Voconium forte obuium haberet cum filiabus inſigniter deformibus, tacite ad amicos dixit. Phœbo haud ſinente hic ſeminauit liberos. Sentiens, illum inuito Apolline liberos procreaſſe, quum Apollo pulcher à poetis fingatur, ſiue quod oriente ſole fœtus exiſtiment concipi fœliciores.

Degener.

¶ DEFINITIO. ET ETYMOL.

DEGENER, Græce ἀγενής, έος, ὁ, ἡ, dicitur. Eſtque idem quod ignobilis. Venit autem à degenero as, quod eſt à generis nobilitate deſciſco. *Virg. Degeneres animos timor arguit.*

Degener, qui maiorum ſuorum virtutibus non reſpondet. Heb. *Zur*, alienus, extraneus, à verbo *Zor*, alienus fuit. Et *Sorer*, auerſus, à verbo *Sor*, receſſit, declinauit, vel à Sarer, peruerſus fuit. Innumera ſunt eorum exempla qui à pietate, iuſtitia, temperantia maiorum ſuorum degenerarunt, quorum nomina [...]mus.

¶ Sententiae Poeticae.

Stob. ſerm. 85. Phocylidis.

Καὶ τόδε Φωκυλίδου, τὸ πλέον γένος εὐγενὲς εἶναι,
Οἷς οὔτ' ἐν μύθοις ἕπεται χάρις οὔτ' ἐνὶ βουλῇ.
Hoc quoque Phocylides dixit, plurimos eſſe gene[...]
Quos neque dicendo, neque conſulendo vlla gratia [...]

Sophocles.

Πολλῶν δ' ἐν πολυπληθίᾳ πέλεται
Οὔτ' ἀπ' εὐγενέων ἐσθλὸς οὔτ' ἀρχείων
Τὸ λίαν κακός. βροτῶν δὲ πιστὸν οὐδέν.
In copioſa hominum multitudine aliquando [...]
Bonus ignobili genere natus: & rurſus claro [...]
Aliquis valde malus. Ita nihil conſtans aut [...]
mini.

Epicharmi.

Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ἀποδεδειγμένος τόπος,
Ὃς ἢ πονηροὺς πάντας ἢ χρηστοὺς ποιεῖ.
Nullus locus eſt vſquam definitus,
In quo omnes aut improbi gignantur, aut prob[...]

Euripides.

Ἡ φύσις ἑκάστῳ τοῦ γένους ἐστὶ πατρίς.
Ἀλλ' εὐγενεῖς μὲν, ἐν δὲ κιβδήλῳ τόδε.
Πολλοὶ γὰρ ὄντες εὐγενεῖς, εἰσὶ κακοί.
Ἤδη γὰρ εἶδον ἄνδρα γενναίου πατρὸς
Τὸ μηδὲν ὄντα, χρηστὰ δ' ἐκ κακῶν τέκνα.
Vnicuique natura generis eſt patria.
Nobiles quidem ſunt, ſed degeneres.
Multi enim nobiles, mali ſunt.
Iam enim vidi hominem generoſo parente nat[...]
Nullius eſſe pretii: & rurſus ex malis boni filii [...]

Homer. Odyſ. β.

Οἱ πλέονες κακίους· παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους.
Plures fiunt deteriores: pauci vero patre melior[...]

Vel vt quidam reddit.

Æquat rara patrem ſoboles: ſed plurimi ab [...]
Degenerant, pauci ſuperant probitate parente[...]

Horat. lib 3. oda. 6.

Ætas parentum peior auis tulit
Nos nequiores, mox daturos progeniem vitioſio[...]

¶ Apophthegmata.

Ariſtippus cum degeneres filios adeo negligeret, [...] nati non eſſent, accuſatus à quodam, qui ſeueritatem [...] babat: An non, inquit, & pituitam & pediculos è nobis [...] inutiles, procul à nobis abiicimus? Senſit philoſophus [...] quam habendos pro filiis, qui à parentum & maiorum [...] de dignis virtutibus turpiter degenerarent *Laert. lib.*

Diogenes videns adoleſcentem cultu geſtuque [...] te pudet, inquit, qui peius tibi velis quam ipſa natura [...] quidem illa te virum fecit, tu teipſum refingis in fœm[...] *lib. 6.*

Stilpon habebat filiam ſiniſtræ famæ: cuidam itaque [...] decorat te filia. Nihilo magis, inquit, quam ego illam [...] tiens, neminem alienis factis dehoneſtari, ſed ſuis quem[...] bus æſtimandum eſſe. Neque enim illa fuiſſet hone[...] celebritatem, niſi paternas virtutes fuiſſet imitata. *Plut.* [...] *de Tranquillitate.* pluribus verbis hoc idem enarrat [...] obiicienti, quod filiam haberet impudicam: Verum [...] meum peccatum eſt, an filiæ? Quum Metrocles reſpon[...] peccatum, ſed tuum infortunium: hunc in modum e[...] Quid ais? an non quæ peccata ſunt, eadem ſunt lapſus? [...] trocles. At lapſus, inquit Stilpo, quorum ſunt co[...] fruſtrationes. Et hoc confeſſo Metrocle: Porro quorum [...] ſtrationes horum ſunt & infortunia. Ita placido pru[...] mone demonſtrauit, filiæ duntaxat eſſe infortunium [...] peccatum: Ac Cynici conuitium nihil aliud eſſe quam [...] tum. *Laert. l. 2. c. 12.*

Menedemus dicebat, plurimos nauigare Athenas [...] gratia qui primum eſſent ſapientes: deinde fierent [...] hoc eſt, ſapientiæ amantes, dein rhetores: denique pro[...] poris euaderent idiotæ. Multum profecit, qui didic[...] Et infeliciter proficit, qui ſemper vergit in deterius. *Plu*[...] *tarch.*

Archidamus Periandro, qui cum eſſet medendi [...] primis laudatus, carmina ſcriberet infelicia: Quid, inqu[...] dit Periander, vt pro eleganti medico malus poeta vo[...] Notauit hominum mores, qui res honeſtas aggredi, [...] ſordidiora? cum conſultum ſit, vnumquemque in ea [...] re, in qua valet plurimum. *Plut.*